

Posudek bakalářské práce Jana Ervy

„Typologie pravidelných uživatelů marihuany podle míry kontroly“

Bakalářská práce se zabývá mladými pravidelnými uživateli konopných drog a identifikuje prvky kontroly v jejich vzorcích užívání. Stanovuje si následující **cíle**: 1) popsat vzorce užívání marihuany a způsoby kontroly užívání se zaměřením na minimalizaci rizik; a 2) vytvořit typologii rozlišující uživatele, který užívání marihuany „zvládá“, a naopak.

Tyto výzkumné otázky zodpovídá Erva na základě **sekundární analýzy dat** z 13 kvalitativních rozhovorů, získaných v rámci kvalitativních praktik v LS 2008. Induktivní postup podle zásad zakotvené teorie kombinuje s poměrně zevrubným rozbořením literatury.

Rozbor literatury je svým rozsahem i hloubkou uspokojivý a zajímavý. Poskytuje autorovi dostatečnou teoretickou citlivost. Bohužel se mi zdá, že na některých místech není teoretická dedukce jasně odlišena od indukce z empirických dat. Například závěr o stabilizačním vlivu stálé dostupnosti drogy na vzorec užívání je sice několikrát uveden v analytické části, ač se nezdá být podložen daty.

Ad 1) V souladu se svým cílem popsat vzorce užívání marihuany autor trpělivě **popisuje variabilitu empirických dat** z hlediska kariér užívání konopí; délky a frekvence současného užívání; rituálů a norem určujících situace vhodné nebo naopak nevhodné k užívání; přístupů k dodržování těchto norem; integrace v uživatelské skupině a konvenčních rolích; a dostupnosti konopí pro uživatele. Tím si vytváří pojmové zázemí pro řešení hlavního úkolu své práce, tj. typologie.

Ad 2) S pomocí paradigmatického modelu autor dospívá k závěru, že pro **typologii pravidelných uživatelů podle míry kontroly** jsou klíčové dimenze délky a frekvence užívání. Hranici mezi „lehkým“ (max. 3x týdně) a „těžkým“ užíváním (4x týdně a více) a mezi krátkodobým (do 3 let) dlouhodobým (déle než 3 roky) určuje tak, aby podle jeho soudu výrazně rozlišovala vzorce užívání a míru kontroly. Ve svém vzorku nalézá dva ze čtyř ideálních typů – lehké krátkodobé (n=3) a těžké dlouhodobé uživatele (n=8).

Za **silnou stránku** práce považuji ve shodě s autorem využitelnost pro konstrukci indikátorů v populačních šetřeních. Erva nám totiž dává poměrně podrobnou představu o tom, jaké prvky rozlišují pravidelného uživatele s větší mírou kontroly od toho s mírou nižší. Dále práce přínosně naznačuje, že určité prvky kontroly se vyskytují u obou typů uživatelů. Zdá se proto, že v praxi školní či rodičovské intervence je možné podpořit prvky kontroly i u mladého uživatele, který se vyznačuje vysokou intenzitou užívání, vysokou mírou integrace do uživatelské skupiny a jen velmi volnými pravidly ohledně situací kdy „zahulit“ a kdy „nezahulit“. V neposlední řadě je třeba vyzdvihnout značný rozsah textu (cca 80 normostran), který svědčí o vysokém pracovním nasazení autora.

Slabinu práce spatřuji v tom, na čem on sám poměrně nekriticky staví: úplnosti analyzovaných dat. Na jedné straně Erva tvrdí, že „bylo dosaženo teoretického nasycení“, na straně druhé ale přiznává, že např. téma sociálního okolí nebylo probráno se všemi participanty nebo že „se závěry zabývají pouze částí populace“, tj. pouze dvěma ze čtyř možných ideálních typů. Považuji za problém, že autor neučinil žádný pokus o doplňující rozhovory, které by mu pomohly zaplnit tyto mezery. Podle mého názoru nám tedy přináší cenné, ale neúplné poznatky. Problematika bude vyžadovat další výzkum.

Přes tyto výhrady soudím, že bakalářská práce **prokazuje splnění základních nároků**, které se kladou na samostatné zvládnutí vymezeného poznávacího problému v oboru. Autor prokazuje schopnost jasně formulovat problém, charakterizovat a zdůvodnit výběr užitých metod, shromáždit potřebná data a poznatky, formulovat jednoznačné závěry a pracovat s odkazovým a poznámkovým aparátem. Jeho výsledky zakládají další díl do mozaiky našeho poznání o tom, jaké prvky umožňují uživatelům konopí udržet si spotřebu této drogy pod kontrolou.

Bakalářskou práci Jana Ervy **navrhuji k obhajobě se známkou „výborně“**.

V Praze dne 25. ledna 2010

Mgr. Jan Morávek, Ph.D.
vedoucí bakalářské práce